

Ο ΔΑΙΜΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΚΡΗΤΑΣ

Κακοποιοί — Στοιχειά — Φιλοπαίμονες — Νηρηίδες.

Ἐχουσιν ἄδικον οἱ θεωροῦντες τὸν διάβολον πηγὴν ἀποκλειστικῶς παντὸς κακοῦ· διότι, κατὰ τοὺς Κρήτας, ὁ ἀντιπολιτευόμενος οὗτος τοῦ Οὐρανοῦ πειράζει μὲν τὸν ἄνθρωπον καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν προσηλυτίσῃ, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπαξιοῖ ἐνίοτε νὰ παίξῃ πρὸ τοῦ θνητοῦ πρόσωπον γελοιοποιοῦ. Καὶ πιθανὸν μὲν ἐπιδεικνύων οὕτω τὴν εὐφροσύνην τοῦ ἔχει προσηλυτιστικούς σκοπούς, ἀλλὰ καὶ τίς ἐγγυᾶται ὅτι ταῦτα ὑποθέτοντες δὲν τὸν συκοφαντοῦμεν, ἀφ' οὐ οὐδὲν ὑποπτον ἀνεκαλύφθη μέχρι τοῦδε ὑπὸ τὰς κωμωδίας του; Δυστυχῶς τὸ παρελθὸν του δὲν ἐμπνέει πολλὴν ἐμπιστοσύνην καὶ ἡ χρωματίζουσα τὴν εὐφροσύνην τοῦ ἰδιοτροπία ἤκιστα συντελεῖ πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν δραμάτων του, μ' ὅλον ὅτι θέλομεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι, ἐπειδὴ ζῆ ἐν οὐμίχλῃ, ὡς οἱ Ἄγγλοι, κατ' ἀνάγκην εἶνε ἰδιοτρόπος. Ὅπως δὲ ἠποτε ὅμως ἔχει καὶ τὰς φαιδράς του ὥρας ὁ βασιλεὺς τοῦ ζόφου. Ἀλλὰ καὶ ὑπηρετεῖ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀντὶ κακούργου διώκτου παρουσιάζεται ἐνίοτε φύλαξ καὶ προστάτης. Αἱ τελευταῖαι ὅμως αὐταὶ ἰδιότητες δὲν ἀποκλείουσιν, ὡς εἶνε εὐνόητον, ἀπ' αὐτοῦ τὴν πρὸς τὸ κακοποιεῖν τὸν ἄνθρωπον ῥοπήν, ἥτις εἶνε ἐκ τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ γνωρισμάτων. Καὶ ἐπομένως ἔχομεν δαίμονας κακοποιούς (κακὰ πράγματα, πειρασμοί, πονηροὶ κ. ἄ.), δαίμονας φιλοπαίμονας (Ἀνασκελάδες) καὶ δαίμονας εὐεργέτας (στοιχειά). Αἱ νηρηίδες κείνται μεταξύ δαίμονος καὶ ἀνθρώπου καὶ ἀμφοτέρων μετέχουσιν.

* *

*

Κακοποιοί. Πᾶσαι αἱ ἐγκεφαλικάι νόσοι ἀποδίδονται εἰς ἐνεργείας τοῦ διαβόλου καὶ οἱ φρενοβλαβεῖς, ἰδίως δὲ οἱ μονολογοῦντες, θεωροῦνται ὡς βλέποντες τοὺς δαίμονας καὶ συνδιαλεγόμενοι μετ' αὐτῶν. Περὶ τούτων δὲ λέγουσιν, ὅτι « ἔχουν παρμένον τὸν νοῦ των τὰ κακὰ πράγματα ». Τοῦτ' αὐτὸ λέγουσι καὶ περὶ τῆς φωνῆς καὶ ἀκοῆς τῶν μὴ ἐκ γενετῆς κωφάλαλων. Ἀφίνομεν τὰ ἐκ τῆς Γραφῆς παραληφθέντα περὶ ἐνοικήσεως ἐν τῷ ἀνθρώπῳ δαιμόνων, δι' ὧν ἐξηγοῦσι τὰς παρακρούσεις, τὰς κραυγὰς καὶ τὰς ἀγωνίας τῶν ἐπιληπτικῶν, τῶν ὑστερικῶν κ. λ.

Διατρίβουσι δὲ οἱ κακοῦργοι δαίμονες εἰς τοὺς ποταμούς, τὰς φάραγγας καὶ λοιπὰ βαθεὰ τῆς γῆς χάσματα, καὶ ἔστιν ὅτε εἰς τὰ νεκροταφεῖα καὶ ἰδίως τὰ τουρκικά. Ὁ πλησιάζων ἐπομένως εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἄνθρωπος πατάσεται (ἢ βυστηρίζεται), ἐὰν δὲν εἶνε ἐφωδιασμένος διὰ φυλακτηρίου, ἢ ἐὰν πλησιάζων δὲν κάμῃ τὸν σταυρὸν του καὶ ψιθυρίσῃ προσευχὴν τινα. Ὁ παταχθεὶς δὲ αἰσθάνεται μόνον αἰφνίδιον κεφα-

λόπονον καὶ βοῆν εἰς τὰ ὄτα· καὶ ἐὰν δὲν καταφύγῃ εἰς τοὺς ἐξορκισμοὺς τῶν ἱερέων, εἰς τῆς γητῆς (γοητείας) τῶν γραιῶν καὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας, ἵνα ἀναγνώσωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸ μαγικὸν βιβλίον τοῦ Ἁγίου Κυπριανοῦ, διατρέχει οὐ μικρὸν κίνδυνον.

Φαίνεται δὲ ὅτι ἔχουσιν ἐνίοτε αἰσθησὶν τινα τῆς ἀδικίας, διὸ ἵνα δώσωσιν ὄψιν δικαίας ἐκδικήσεως εἰς τὰς κακουργίας των στρωννύουσι τὰς τραπέζας των κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὰ ἔρημα σταυροδρόμια καὶ γευματίζουσιν ἀόρατοι. Καὶ διερχόμενος ὁ δυστυχὴς ἄνθρωπος ἐκείθεν καταπατεῖ ἐν ἀγνοίᾳ του καὶ τραπέζας καὶ δαιτυμόνας καὶ ἐμβάπτει τοὺς ῥυπαροὺς πόδας του εἰς τὰς λοπάδας, ἐξ οὗ λαμβάνοντες αἰτίαν οἱ δαίμονες τὸν βυστηροῦνε.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν εἶνε συγκεκλημένοι ὑπὸ τῶν μάγων (¹) διὰ νὰ ἀνακοινώσωσι μυστικόν τι, — ὅτε ἀκούει τις ἐν τῷ τόπῳ τῆς συναθροίσεως ἀπεριγραπτον θόρυβον καὶ πετροβολισμοὺς καὶ βλέπει σπινθῆρας καὶ φλόγας — καὶ τότε βασκαίνουσι τοὺς διαβάτας. « Ὁ Γιαννακὸς ἀπὸ τῆ Βιάννο — κατὰ τινα παράδοσιν — ἐπέρνα μιά νύκτα ἀπὸ ἑνα τόπο πού ἔχανε *νταβέτι*. Ἦκουσε τὸ πατιρντι καὶ τὸ κακὸ πού γινούντονε, κ' ἐστράφηκε νὰ δῇ. Μὰ εὐθὺς ἀκούει μιά σουβλιὰ δυνατὴ μέσα 'ς τὰ κόκκαλά του... Τὰ δὲ αὔριο ἐκοίτουσαν ἀπὸ φοβεροὺς ῥεμματισμοὺς καὶ τ' εἶχε ὡστ' ἀπού ζούσε ».

Ἐν ὅσῳ τὰ νεογνά εἰσιν ἀβάπτιστα ὁ πατῆρ των ἢ ἄλλος τις ἀνὴρ πρέπει νὰ κοιμᾶται κατὰ τὰς νύκτας πλησίον αὐτῶν καὶ νὰ τὰ ἔχῃ μάλιστα δεδεμένα διὰ τῆς ζώνης του, ἄλλως φόβος ὑπάρχει μὴ ἀρπασθῶσιν ὑπὸ τῶν δαιμόνων. Ἀπαιτεῖται δὲ φύλαξ ἀνὴρ καὶ οὐχὶ γυνή, διὰ λόγον ὄν δὲν δυναμέθα νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα. Περὶ τοῦ ἐθίμου τούτου τῶν δαιμόνων ἠκούσαμεν τὴν ἐξῆς παράδοσιν

« Ἐνας παπᾶς ἀπὸ τὸ Λασίθι ἐπήγαινε ἡ ὥρα μεσάνυκτα νὰ πᾶς λειτουργήσῃ 'ς ἕνα 'ξωμονάστηρο. Ἀέρας ἐφύσα δυνατός. Ὁ παπᾶς ἐπέρνα ἀπὸ ἕνα ἄγριο λαγκαδι καὶ μιά κοπανιὰ ἀκούει φωναὶς μικροῦ κοπελιοῦ. Ἐκατάλαβε πῶς τῶχανε παρμένο οἱ καταργήταις κ' ἤρχιζε τὸ διαβαστικὸ... Δὲν εἶχε λάθος: ἦτονε κηόλα κοπέλι καὶ τὸ ῥίχτανε οἱ καταραμένοι ὁ ἕνας τ' ἄλλου ἀπὸ τὸ ἕνα βουνοῦ ἴσα μὲ τ' ἄλλο καὶ 'σάν τ' εἴσφιζε τὸ διαβαστικὸ τὸ 'πετάζανε 'ς τοῦ παπᾶ τὴν ἀγάλη ζωντανὸ ἀκόμη ».

Δὲν συρίζουσι κατὰ τὸ μεσονύκτιον, διότι κατὰ τὰς ὥρας ἐκεῖνας οἱ δαίμονες εὐρίσκονται εἰς κίνησιν καὶ ἐκλαμβάνουσι τὸν συριγμὸν ἀντὶ κλήσεως...

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰς πανουργίας, ἄς ὁ διά-

1. Ἡ πρᾶξις ἔχει τουρκικὸν ὄνομα *νταβέτι*, γίνεται δὲ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Σολομωνικῆς.

βολος μεταχειρίζεται, ἵνα ἀποτρέπη ἐκ τῶν καλῶν πράξεων καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐκτελέσεως τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων τὸν ἄνθρωπον ἢ μυθολογία δανεῖζεται ἐκ τῶν συναξαρίων.

* *

Φιλοπαίγμονες. Ὀνομάζονται Ἀνασκελάδες, καθ' ἃ λέγουσι, διότι μία τῶν συνηθεστέρων στάσεων, ἃς λαμβάνουσι, προκειμένου νὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς ἄνθρωπον, εἶνε νὰ ἐξαπλῶνται ἀνάσκελα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ. Μεταμορφοῦνται δὲ συνήθως εἰς ὄνους. Διατί ἀρὰ γε εἰς ὄνους; Μὴ ἡ φήμη τῆς χαριτοτροπίας τοῦ εὐγενοῦς τετραπόδου φθάνει καὶ μέχρι τοῦ ζοφεροῦ κράτους τοῦ Ἐωσφόρου;

Περὶ τῶν ἀνασκελάδων ὑπάρχουσι πολλοὶ παραδόσεις, ἐξ ὧν αἱ ἀκόλουθοι τρεῖς εἰσιν ἀρκούντως χαρακτηριστικά.

«Ὁ Σταθερογιάννης ἀπὸ τὰ Βορίζα ἐπήγαινε μιὰ νύκτα ἔς τὸ Μαγαρικὰρι. Πολλοὶ τὸν ἐνθυμοῦνται ἦτονε φωτιά μοναχὴ ἔς τὴ δουλειὰ πάνω κ' εἶχε καὶ καρδιά, ποῦ δὲν ἐφοβᾶτο μπόμπαις. Δὲν ἦτο ἀλαργαρισμένος πολὺ ἀπὸ τὸ χωριὸ τοῦ καὶ θεωρεῖ ἕνα γαΐδαρο, μὰ γαΐδαρο, κ' ἔστεκε μέσ' τῆ μέση τοῦ δρόμου. Ἦτονε κουρασμένος ὁ γαΐδαρος ἦτονε φυστίκι: «Τόνε καθαλκεύω;» εἶπε — τόνε καθαλκεύω. Ἐκαθαλκεύει, μὰ δὲν εἶχε καμωμέναις δέκαἀσκελιαῖς ἀκόμη καὶ νὰ κ' ἀρχίζει ὁ γαΐδαρος κ' ἐψήλωνε. Ἔδε χάλι! εἶπε ὁ Σταθερογιάννης. Ἄμε ἔς τὸ γέρο τὸ διάβολο γιὰ γαΐδαρος ποῦ μοῦ ἴλαχες! — Ὁ γαΐδαρος ἐγέλασε καὶ τὸν ἐρώτηξε. — Πᾶει ἔς τὸ διάολο ὁ διάολος; — Τότ' ἐκατάλαβε ὁ Σταθερογιάννης πῶς εἶχε νὰ κάμη μ' Ἀνασκελά... Ἀλλὰ δὲν τᾶχασε, ἂν καὶ ἦτονε ἦψηλωμένος τρεῖς τέσσαρες πήχες, μόνο σεία τὸ μαχαίρι τοῦ — ἦτονε μαυρομάνικο, ποῦνε ὁ μάγος τῶν κακῶ πραγμάτων — σύρνει — γιατί λές — τὸ μαχαίρι καὶ τοῦ τὸ καρφώνει ἔς τὴ καπούλα. Εὐθύς ἐλαμήλωσε κ' ἀπόμεινε πάλι γαΐδαρος. — Διαολόπιστε! τοῦπε τότε ὁ Σταθερογιάννης. Ἐδὰ θὰ ἴδῃς ἐσὺ μὲ ποῖο ἴχεις νὰ κάμη. Νὰ ἴδῃς τὸ διάολο τῷ διαόλω. — Καὶ βράδθιᾳ τῆς βράδθιᾳ τὸν ἐπήγε ἔς τὸ Μαγαρικὰρι κ' ἐγύρισε καθάλα πάντοτε. Δὲν εἶπε κανενὸς ἀθηβολὴ καὶ τὸ μαχαίρι τοῦ τ' ἀφῆκε καρφωμένο ἔς τὸ κρέας. Νὰ τύχη νὰ κτιζῆ τότε σπήτεια καὶ βάνει τὸν καλὸ σου δαιμονογαΐδαρο κ' ἐκουβάλει πέτραις τοῦ Θεοῦ τὴν ἡμέρα, καὶ ζύλο, ἀποῦ... μὴ ῥωτᾶς... Τὰ σπήτεια ἐκοντεύγανε ν' ἀποκτιστοῦνε καὶ μιὰν ἡμέρα καταθαίνει ἡ Σταθερογιάνναινα ἔς τὸ σταῦλο καὶ θεωρεῖ τὸ μαχαίρι καρφωμένο ἔς τοῦ γαϊδάρου τὸ κρέας καὶ μὲ τὸ νὰ μὴ γνωρίζῃ τὴν αἰτίαν τὸν ἐλυπήθη καὶ τοῦ τῷ βγαλε. Μὰ ὡστὲ νὰ τοῦ τὸ βγάλλῃ ἀρχίζει ὁ καλὸς σου ἀνασκελάς πῆδους, κλωτσιαῖς, σπῖθαις, καὶ χάνεται ἀπὸ μ'πρός της...»

«Ἐνας ἄλλος ἐπήγαινε ἀπὸ τὸ Κάστρο ἔς τῆς Ἀρχάνας καὶ ἔς τὸ δρόμο ἔβρισκε ἕνα τουλούμι γεμάτο. Κυττάζει κ' εἶχε μέλι. Τὸ σηκώνει καὶ φεύγει, καὶ ἔς τὸ δρόμο ἔβανε τὸ δάκτυλό του κάθε λίγο ἔς τὸν πόρο τοῦ τουλουμιού, τᾶλλεφε μέλι καὶ τῷ γλιφε. Μιὰν κοπανιὰ ἀκούει τὸ τουλούμι κ' ἐσάλευε καὶ τὴν ἴδια ὥρα ἀκούει καὶ τοῦ λείε ἔς τ' αὐτί. — Γιατί, βρέ, βάνεις τὸ δάκτυλό σου...; — Ἦτον Ἀνασκελάς κ' ἔφυγε τὸ εὐθύς μὲ πῆδους, σπῖθαις καὶ πάταγο.»

«Ἐνας ἄλλος εὐρῆκε ἔς τὰ Μεζαρλίγια (*) ἕνα σκυλάκι καὶ τὸ πῆγε ἔς τὸ σπήτι τοῦ. Μιὰ παρασκῆ ζημέρωμα χάνει τὸ σκυλάκι. Πάνω τὸ σκυλάκι, κάτω τὸ σκυλάκι, δὲν τῷ ῥισκε. Κυττάζει ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι, θεωρεῖ ἕναν Τούρκο ποθαμένον. Σύρνεταί πίσω τρομασμένος, μὰ ἀπὸ περιέργεια ζανασιμῶνει καὶ βλέπει τὸ σκυλάκι ἔς τὸν τόπο τοῦ Τούρκου. Ὁ Τούρκος δὲν ἦτον ἐκεῖ. — Ἀφίνει κ' ἔρχεται κ' ἡ ἄλλη παρασκῆ καὶ βλέπει τὸ ἴδιο. Δὲν ἐβάσταξε πλὴρ καὶ πιάνει ἕνα κοντοράβδι καὶ σ' ἀρχινᾷ τὸν καλὸ σου σκύλο: κ' αὐτὸς ἔς κάθε βράδθια ἐγένετο πότε Τούρκος, πότε διάβολος, πότε σκύλος καὶ μιὰν κοπανιὰ ἐχάθηκε. Ἦτον Ἀνασκελάς.»

* *

Στοιχεῖά. Ἐκάστη οἰκία ἔχει ἕνα προστάτην δαίμονα — ἐν στοιχειῷ, ὅπερ συνήθως παρουσιάζεται ὑπὸ μορφήν ὄψεως φονευομένου τοῦ ὄψεως τούτου, ἡ οἰκία καταρρέει καὶ οἱ ἐγκάτοικοι τὸ μὲν ἐκ νόσων, τὸ δ' ἐκ καταφορῶν τῆς τύχης ταχέως ἀπόλλυνται.

Εὐθύς ὡς θησαυρὸς τις μείνη ἀδέσποτος καὶ κεχυμμένος ἐν τῇ γῆ στοιχειώσεται, τάσσεται δηλαδὴ παρ' αὐτῷ δαίμονι φρουρὸς, ὅστις συνήθως ἐμφανίζεται ὡς αἰθίοψ τερατώδης καὶ σιωπηλός. Ἐὰν δὲ τις ἀνακαλύψῃ τὸν θησαυρὸν τούτον, ὀφείλει πρὶν ἢ τὸν ἐγγίση νὰ τὸν ξεστοιχειώσῃ δηλαδὴ νὰ τὸν αἱματώσῃ σφάζων ἐπ' αὐτοῦ ζῶντι, ἄλλως τὰ χρήματα μετατρέπονται εἰς ἄνθρακας. Ἀλλὰ καὶ ὁ φύλαξ πολλακίς δὲν βλέπει μετ' ἀπαθείας ἀρπαζόμενον τὸν θησαυρὸν καὶ δωρεῖται θανατηφόρα βράσιματα εἰς τοὺς τολμηροὺς χρυσοθήρας.

Εἶνε περιεργὸν ὅτι καὶ τινες ἅγιοι, ἐξωσθέντες ἐκ τῶν ναῶν τῶν ὑπὸ τοῦ μωαμεθανισμοῦ, ἀφῆκαν ἐν αὐτοῖς τοποτηρητὰς αὐτῶν καὶ τρόπον τινὰ ἐκδικητὰς στοιχειῶ. Τὸ ἐν Χανίαις ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Σπλάτζιας τζαμίον ἦτο ἄλλοτε ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου ἡδὴ δὲ ὁ νεωκόρος τοῦ τζαμίου ὀφείλει νὰ διατηρῇ μιὰν κανδύλαν ἄσβεστον πρὸ τῆς ἐκεῖ σωζομένης, καθ' ἃ λέγεται, εἰκόνας τοῦ ἁγίου. ἄλλως μαῦρον στοιχειῷ ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ βᾶθους τοῦ ναοῦ τὸν φονεῖ. Ἐν Ἡρακλείῳ πάλιν ἡ ἁγία Αἰκατερίνη ἀφῆκεν εἰς

(*) Τουρκικὸν νεκροταφεῖον.

τὸ ἔτι καὶ νῦν ὁμώνυμον αὐτῇ τζαμίον ἄλλο τέρας, ὅπερ ἐξερχόμενον κατ' ἔτος ἐν σχήματι βοῦς καὶ σύρον εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἀλύσεις καὶ μυκώμενον περιέρχεται, βεβαίως ἵνα ἐκφοβίσῃ τοὺς βεβηλοῦντας τὸν ναὸν τῆς ἁγίας ἡγεμονό- παιδός.

Περὶ τῶν κακοποιῶν στοιχειῶν τῶν οἰκοδομῶν λέγονται καὶ ἐν Κρήτῃ ὅσα καὶ ἐν τῷ λοιπῷ κόσμῳ.

Νηρηίδες. Ἐὰν τὸ γένος τῶν δαιμόνων ὡς καὶ τὸ τῶν ἀγγέλων δὲν ἐξηκριβώθη εἰσέτι, ὡς πρὸς τὰς Νηρηίδας ὅμως ἔλαβε τὴν πρόνοιαν ταύτην ἢ φαντασία τοῦ λαοῦ, καθ' ἣν αἱ Νηρηίδες εἰσὶν ἄρρενες καὶ θήλειαι, Νεραΐδοι καὶ Νεραΐδες. Καὶ συναπτουσι γάμους καὶ γενῶσι καὶ, κατὰ τινὰς, ἀποθνήσκουσι. Δὲν ἀποστρέφονται δὲ οὐδὲ τοὺς μετ' ἀνθρώπων ἔρωτας, καὶ ὑπάρχει παράδοσις, καθ' ἣν νηρηΐς θήλεια συνελθοῦσα μετ' ἀνδρὸς ἀπέκτησε τέκνον. Εἰσὶ δὲ ὠραιόταται, ραδιναί, ξανθόκομοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, φοροῦσι λευκὰς ἐσθῆτας καὶ ὑπεραγαπῶσι τὸν χορὸν, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἀρπαζοῦσι πολλακίς εὐειθεῖς ποιμένας καὶ τοὺς φέρουσιν εἰς κατασκίους ὄχθας ποταμῶν, καὶ ἐκεῖ τοὺς ἀναγκάζουσι νὰ παίξωσι τὴν λύραν ἵνα αὐταὶ χορευῶσι. Διαιτῶνται δὲ εἰς τὰ δάση καὶ τὰ σπήλαια, πρὸ πάντων δὲ πλησίον τῶν κρηνῶν καὶ τῶν ποταμῶν, εἰς τὸν θόρυβον τῶν ὁποίων ἀναμιγνύονται τὰ μαγευτικὰ τῶν ἄσματα. Ἐν τῇ καταρρύτῃ καὶ δεινροῦσῃ Βιάνῳ πᾶς ποταμός, πᾶς ρυαξὶ ἔχει, σοὶ λέγουσι, νεραΐδες. Ἐπίσης ἐν Λασιθίῳ καὶ ἀλλαχοῦ μὲν, ἀλλ' ἰδίως παρὰ τὴν πλησίον τοῦ Τζερμιᾶδου κρήνην διαιτῶνται πολλοὶ καὶ πολλαί.

Εἶνε λυπηρὸν ὅμως ὅτι αἱ τόσον ἄθραϊ καὶ περικαλλεῖς αὐταὶ ὑπάρξεις, παρ' ὧν πᾶν ἄλλο ἀνέμενέ τις ἢ ἄγρια ὀρμέμματα, ποικιλοτρόπως βλάπτουσι τὸν ἄνθρωπον, μικρὸν ὡς πρὸς τοῦτο ὑστεροῦσαι τῶν κακοποιῶν δαιμόνων. Διότι καὶ βυσηροῦσι καὶ τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις ἀφαιροῦσι. Οἱ ὑπ' αὐτῶν τρελλαινόμενοι καλοῦνται νεραΐδιδες. Ἄλλ' ἐν ἄλλο κινεῖ πρὸ πάντων τὴν ἀγανάκτησιν· μεταβαίνουσι δηλαδὴ ἀόρατοι εἰς τὰς οἰκίας, λείχουσι τὰ κοιμώμενα παιδία, βοφῶσαι τὸ αἷμα αὐτῶν, ὡς αἱ αἰμορροφοὶ νεκραὶ τῶν γερμανικῶν μύθων. Καὶ τὰ δυστυχῆ ταῦτα παιδία, ὠχρὰ καὶ λειψαίμα φυσικῶς, καλοῦνται νεραΐδογλυμμένα.

I. Δ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Βερολίνου συνεποσοῦτο κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1883 εἰς 1,226,392 κατοίκους. Ἐν διαστήματι τῶν τελευταίων 33 ἐτῶν ἐτριπλασιάσθη.

Ο ΓΚΙΩΝΗΣ

ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Ἦταν δύο ἀδέρφια πάντ' ἀγαπημένα,
Πρόβατα 'βοσκοῦσαν 'ς ἄρχοντα μεγάλο,
Γκιώνη λὲν τὸν ἕνα,
Δῆμο λὲν τὸν ἄλλο.

Κάποτε ὁ Γκιώνης δύο ἀρνάδες χάνει·
Ψάχνει, δὲν τῆς βρίσκει, τριγυρνᾷ, καὶ κλαίει,
'Ἐρχεται 'ς τὴ στάνη
Τ' ἀδερφοῦ τὸ λείει.

Βρέθηκε κ' ἐκεῖνος 'ς τὴν κακὴν τοῦ ὥρα·
'Ἄδικα χολιάζει, σὰν θεριὸ θυμῶναι,
Τὸ μαχαίρι φόρα!
Καὶ τὸνε σκοτώνει.

Ἡ ἀρνάδες ἦρθαν 'ς τὸ κοπάδι πάλι
Κι' ὁ φονιάς τῆς βλέπει, στέκεται κλαμμένος,
Γέρνει τὸ κεφάλι
Μετανοημένος.

Κι' ὁ Θεὸς τὸν εἶδε ποῦ χτυπᾷ τὰ στήθη,
Κλαίει νύχτα μέρα, θέλει νὰ πεθάνη,
Καὶ τὸν ἐλυπήθη
Καὶ πουλὶ τὸν κάνει.

Καὶ γι' αὐτὸ τὸ βράδυ, ἅμα σκοτεινιάζῃ
Τὸ πουλὶ θλιμμένο 'ς τὸ δεντρί κλαρώνει
Κι' ἔλη νύχτα κράζει:
Γκιώνη, Γκιώνη, Γκιώνη!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐν ξενοδοχείῳ:
— Παιδί, τί ψάρι εἶνε αὐτὸ ποῦ μ' ἔφερες;
αὐτὸ δὲν εἶνε καθόλου φρέσκο!
— Σ' ἔμενα τὸ λέτε, κύριε; Ἄμ' δὲν ἠθέλησε τ' ἀφεντικὸ νὰ μᾶς βιάσῃ νὰ τὸ φάμε χθὲς βράδυ! μὰ ποιὸς τὸ ἄγγιζε ποῦ 'θρωμοῦσε!

Ἡ μικρὰ Ἐλένη ἀκούει τὸν νεογέννητον ἀδελφόν τῆς βάλλοντα δυνατὰς καὶ ἀτελειώτους κραυγὰς εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μητρὸς τῆς, ἀποτεινεται πρὸς τὴν τροφὸν τῆς, καὶ τὴν ἐρωτᾷ:

— Παραμὰνα, ἀπὸ ποῦ μᾶς ἦλθε αὐτὸ τὸ μικρὸ μᾶς παιδί ποῦ κλαίει διόενα;

— Ὁ Θεός, παιδί μου, τὸ ἔστειλε.

— Ἄ! . . . θὰ νάκλαιε πολὺ κ' ἐκεῖ ἐπάνω, καὶ γι' αὐτὸ τὸ ἔστειλε σ' ἐμᾶς!

Ἡ Κυρία πρὸς τὴν ὑπηρετρίαν:

— Σοφία, κύτταξε, φέξε 'ς τὸν κύριον λοχαγὸν νὰ κατεβῇ τὴν σκάλα, μὴν τύχη καὶ παραπατήσῃ.

— Μὰ, κυρία, ὁ κύριος λοχαγὸς μοῦ σβύνει πάντοτε τὸ κηρὶ ὅταν καταβαίνει. . .